

Akciju „Gradovi i općine – prijatelji djece“ Središnji koordinacijski odbor Akcije provodi od 1999. godine i kontinuirano je ostvaruje do danas. Središnji koordinacijski odbor, kojeg čine predstavnici iz Saveza društava Naša djeca Hrvatske i Hrvatskog društva za preventivnu i socijalnu pedijatriju, Ureda UNICEF-a, grada Zagreba, Udruge općina, Udruge gradova, članova Koordinacijskog odbora iz Velike Gorice te pod pokroviteljskom Ureda UNICEF-a za Hrvatsku, nastavio je u 2016. svoje programske aktivnosti koje obuhvaćaju sva područja života djeteta u lokalnoj zajednici. U ovoj akciji *Gradovi/općine* moraju zadovoljiti većinu od 123 zahtjeva u 10 područja važnih za život djece i tada stječu počasni naziv „Grad/Općina – prijatelj djece“.

U Akciju se dobrovoljno uključuju gradovi i općine, a trenutno u Akciji sudjeluje 112 gradova i općina iz cijele Hrvatske, a do kraja 2016. godine počasni naziv *prijatelj djece* steklo je 60 gradova i općina. U sjedištu Akcije (Savezu DND Hrvatske) komuniciralo se sa svim zainteresiranim G/O (onima koji već sudjeluju u Akciji, kao i onima koji su u postupku uključivanja), kandidatima za ocjenjivanje te stručnim suradnicima za provedbu aktivnosti. Sva dokumentacija iz G/O (izvještaji, izvedbeni planovi, startni upitnici, i ostala dokumentacija) je analizirana te su pružane informacije o Akciji telefonski, e-poštom i dopisima.

Savjetovanje „Kako pristupiti ocjenjivanju akcije „Gradovi i općine-prijatelji djece“

U Zagrebu, 26. veljače 2016. u Uredu Pravobraniteljice za djecu RH, u dvorani Male kuće dječjih prava održano je Savjetovanje o akciji „Gradovi i općine – prijatelji djece“ za 27 koordinatora iz gradova i

općina koji su se namjeravali kandidirati za dobivanje prestižnog naziva grad/općina – prijatelj djece. Tako su nam uz cijenjene goste iz Nove Gradiške, Zaboka i Zagreba, pristigli i lokalni koordinatori Akcije iz Bedekovčine, Bjelovara, Crikvenice, Čabra, Drniša, Fužina, Lepoglave, Lokvi, Omiša, Samobora, Svetog Križa Začretja, Umaga i Zlatar Bistrice.

Uvaženi skup pozdravila je prof. dr.sc. Ivana Milas Klarić, pravobraniteljica za djecu RH, a radu ovoga skupa sudjelovale su i Davorka Osmak Franjić iz Ureda pravobraniteljice za djecu te mr.sc. Katarina Milković, pomoćnica pročelnika za odgoj i obrazovanje Grada Zagreba.

U uvodnom dijelu izlaganja prof. dr. sc. Josip Grgurić, član Središnjeg koordinacijskog odbora akcije „Gradovi i općine – prijatelji djece” predstavio je Osnovne postavke metodologije ocjenjivanja akcije. Tajnica Saveza DND Hrvatske, prof. Snježana Krpes, predstavila je detaljnije Završni izvještaj o ocjenjivanju iz perspektive voditeljice akcije, ali i dugogodišnje članice Prosudbenih komisija koje na terenu ocjenjuju ostvarene rezultate Akcije u gradu ili općini. Naglasila je kako je zadaća članova Prosudbenih komisija, kao i cijele Akcije uostalom, ukazati na područja na kojima je moguće i potrebno učiniti dodatne napore za djecu, a ne kruto prosuđivanje napora pojedinog grada ili općine jer je ova Akcija, prija svega, poticajna za lokalne sredine.

Mr. sc. Ljiljana Lukačević, specijalistica kliničke psihologije i predsjednica Koordinacijskog odbora „Grad Nova Gradiška – prijatelj djece” predstavila je iskustva grada Nove Gradiške u postupku dobivanja prestižnog naziva. Dr. sc. Zrinka Ristić Dedić, voditeljica istraživanja djece, iz Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu predstavila je istraživanje iz perspektive djece sudionicima ovoga skupa. Bilo je riječi o dosadašnjim istraživanjima u 52 grada/općine u kojima je sudjelovalo više od 6000 djece. Dr. sc. Ristić Dedić predstavila je metodologiju ovog istraživanja (uzorak i postupak), izgled upitnika, vrednovanje rezultata, te prednosti i nedostatke dosadašnje metodologije. Najavljena je i reevaluacija postojeće metodologije kojom će se osigurati da ova hrvatska akcija ostane na nivou 3 najbolje europske akcije unutar inicijative Gradova-prijatelja djece.

Jednu od najvažnijih značajki ove i drugih akcija koje Savez sa partnerima provodi za dobrobit djece predstavila je gospođa Jasenka Borovčak, tajnica DND Zabok. Ona je govorila o doprinosu volonterskog rada i medijske promidžbe u stjecanju naziva grad/općina – prijatelj djece, iz perspektive Koordinacijskog odbora Zaboka – prijatelja djece te iz iskustva Društva Naša djeca Zabok koje profesionalno vodi već niz godina. Isto tako, sudionicima Savjetovanja gđa Borovčak predstavila je bogat program udruga građana (na primjeru Društva Naša djeca Zabok) kako bi ih usmjerila na to kome se obratiti u svrhu dobivanja podataka o akcijama za djecu u lokalnoj sredini.

Članice Prosudbenih komisija, gđe Krpes i Borovčak, iznijele su svoja iskustva iz izvida lokalnih sredina, a sudionici su također imali mogućnost iznijeti svoja pitanja i primjedbe vezane uz postupak ocjenjivanja. Najviše ih je zanimala Naj-akcija – jedna originalna i nova akcija s djecom i za djecu koju treba prijaviti na Natječaj za Naj-akciju Središnjem Koordinacijskom odboru Akcije te su ih interesirale i oblici dječje participacije tj. kako ih potaknuti i održati.

Natječaj za Naj-projekte Dječjih vijeća

Nastavljajući aktivnosti projekta Savez društava Naša djeca Hrvatska u suradnji s Dječjim vijećima i partnerima na projektu u 2016. je godine (sedmi put za redom) raspisao Natječaj za Naj-projekte Dječjih vijeća i to u siječnju 2016. Naj-projektima djeca iz Dječjih vijeća na svoju inicijativu, i uz pomoć odraslih realiziraju lokalne akcije i aktivnosti za djecu kojima poboljšavaju život djece. Projekti su se mogli prijaviti do 30. travnja 2016. godine. Projekti su trebali biti participativni, što konkretnije povezani sa svakodnevnim životom djece u zajednici, promicati dječja prava, razviti dječja participacija u lokalnoj zajednici, razviti toleranciju, međusobno razumijevanje i nenasilno rješavanje sukoba, poticati interkulturalne vrijednosti i pravo djece na različitost bez obzira na spol, nacionalnost, rasu, jezik, kulturu i socijalni status te graditi suradnju i partnerstvo između djece i odraslih.

Gospođa Sanja Škorić, dopredsjednica Saveza DND Hrvatske, na 12. Susretu Dječjih vijeća Hrvatske u Zaboku dodijelila je priznanja i pohvale za Naj-projekte Dječjih vijeća u 2016. U Povjerenstvu za odabir Naj-projekata Dječjih vijeća bili su gospođa Sanja Škorić, dopredsjednica Saveza društava Naša djeca Hrvatske, i djeca: Dora Tkalčević i Luka Stošić. Za Naj-projekte prijavilo se 14 Dječjih vijeća iz: Bjelovara, Čakovca, Delnica, Dubrovnika, Kutina, Ogulina, Pregrade, Pule, Rovinja, Solina, Splita, Tuhlja, Varaždina i Velike Gorice. Svi su projekti pohvaljeni, a dječji glasovi su prevagnuli pri odabiru najboljih. Priznanje za dva najoriginalnija Naj-projekata Dječjih vijeća u 2016. dobili su "Šeraj pozitivu-dilitaj

negativu" Dječjeg gradskog vijeća Rovinj, voditeljice projekta su Romina Curto i Dejana Tavas koje su ujedno i voditeljice Dječjeg gradskog vijeća Rovinj te "Mogu i sudjelujem" Dječjeg gradskog vijeća Velike Gorice, voditeljica projekta su Arijana Mataga Tintor, a voditeljice Dječjeg gradskog vijeća su Dia Dobrinčić Korenjak i Marija Brebrić.

12. Susret Dječjih vijeća Hrvatske

U Zaboku je 3. i 4. lipnja 2016. održan 12. Susret Dječjih vijeća u organizaciji Saveza društava Naša djeca Hrvatske i domaćina Grada Zaboka te uz suorganizaciju Koordinacijskog odbora akcije „Grad Zabok – prijatelj djece“, Krapinsko-zagorske županije i Društva Naša djeca Zabok. Ministarstvo socijalne politike i mladih, Krapinsko-zagorska županija, Grad Zabok i Središnji koordinacijski odbor akcije „Gradovi i općine – prijatelji djece“ financijski su pomogli ovaj Susret.

Na Susretu je sudjelovalo 14 Dječjih vijeća iz: Čakovca, Dubrovnika, Koprivnice, Kutine, Ogulina, Opatije, Pregrade, Pule, Rovinja, Solina, Tuhlja, Varaždina, Velike Gorice i Zaboka. Goste su pozdravili predsjednica Društva Naša djeca Zabok, gospođa Sonja Borovčak, predsjednica Saveza društava Naša djeca Hrvatske, gospođa Aida Salihagić Kadić, gradonačelnik Zaboka, gospodin Ivan Hanžek te zamjenica župana Krapinsko-zagorske županije, gospođa Jasna Petek. Svojim nastupima sve su razveselili Zabočki mališani koji su izveli brojalice i pjesme, a također su predstavili originalne pjesme nastale u sklopu projekta *Zdravo i fino* koji Društvo Naša djeca Zabok provodi s Dječjim gradskim vijećem. Nakon ovih izvedbi na pozornici su se predstavili svi Dječji vijećnici iz Zaboka koji provode projekt *Prebaci na volontiranje*. Domaćini su također pripremili jedno iznenađenje, izveli su prvi puta Himnu Društva Naša djeca, koja se, sudeći po veselim izrazima lica prisutnih, svima svidjela. Dječja vijećnica iz Zaboka, Doris Tkalčević, dječji vijećnik iz Opatije, Roko Lovrić i predsjednica Povjerenstva za odabir Naj-projekata Sanja Škorić, dopredsjednica Saveza DND-a Hrvatske, predstavili su Naj-projekte Dječjih vijeća u 2016. godini. Svi su projekti pohvaljeni, a priznanje za dva najoriginalnija Naj-projekta Dječjih vijeća u 2016. dobili su "Šeraj pozitivu-dilitaj negativu" Dječjeg gradskog vijeća Rovinj te "Mogu i sudjelujem" Dječjeg gradskog vijeća Velike Gorice. Predsjednica Saveza DND-a Aida Salihagić Kadić je uz pomoć djevojčice Hane Kadić, gradonačelnika Zaboka Ivana Hanžeka i dopredsjednice Saveza društava Naša djeca Hrvatske Sanje Škorić uručila nagrađenim projektima priznanja, a svim prijavljenim Dječjim vijećima pohvale za sudjelovanje u Naj-projektima. Nakon dodjele priznanja dječji vijećnici Melani Jurković i Valentino Savić Seifert iz Rovinja i Jana Špičić i Estera Sabljčić iz Velike Gorice su predstavili svoje projekte.

Subota ujutro bila je rezervirana za radionice za djecu vijećnike "Prebaci na volontiranje!" i za radionicu za voditeljice i voditelje Dječjih vijeća "Suradnja i komunikacija Dječjih vijeća s lokalnom zajednicom." Radionice za djecu vijećnike održale su volonterke iz Zaboka: Ružica Kotarski, Sonja Matraković, Romana Turk Tisanić, Vlatka Habulin, Ana Frgec Belošević i Jana Borovčak, a radionice za voditelje Dječjih vijeća održale su Sanja Škorić i Ana Jantolek. Nakon završetka radionica sudionici su predstavili svoj rad te su podijeljene zahvalnice čime je završio ovaj Susret Dječjih vijeća.

Edukacija za nove voditelje Dječjih vijeća

U sklopu 12. Susreta Dječjih vijeća Hrvatske u petak, 3. lipnja, održana je Edukacija za nove voditelje Dječjih vijeća u Centru za mlade kojoj su prisustvovali sudionici iz raznih dijelova Hrvatske: Bedekovčine, Crikvenice, Drniša, Jastrebarskog, Karlovca, Lepoglave, Lipika, Mača, Ozlja, Pakraca,

Pleternice, Poreča, Pregrade, Raba, Solina, Sračinca i Svetog Križa Začretje. Nakon međusobnog upoznavanja polaznika, Sanja Škorić iz Dječjeg vijeća Grada Opatije i voditeljica verificiranog programa Saveza DND "Dječjim sudjelovanjem za svijet po mjeri djeteta", održala je predavanje o aktivnom sudjelovanju djece u lokalnoj zajednici, o Dječjim vijećima, uvjetima za rad, programskim oblicima i sadržajima rada Dječjih vijeća te o ulozi odrasle osobe u Dječjem vijeću. Jasenka Borovčak iz Dječjeg vijeća grada Zaboka je prezentirala razne aktivnosti kojima se bavi Dječje vijeće u Zaboku. Nakon toga uslijedio je kratak film kojim se predstavio rad Dječjeg vijeća grada Opatije. U drugom dijelu edukacije Sanja Škorić i Ana Jantolek, također iz Dječjeg vijeća grada Opatije održale su dvije radionice u kojima su svi polaznici vrlo aktivno sudjelovali. U prvoj radionici su se prikazali postupci u stvaranju uvjeta za osnivanje i početak rada Dječjeg vijeća u svom gradu/općini, dok se u drugoj radionici izrađivao nacrt programa rada Dječjeg vijeća u prvoj godini. Edukacija je završila prikazom literature za rad Dječjih vijeća i provedbom ankete nakon čega su polaznicima Seminara dodijeljena Uvjerenja. Troškovi dolaska i edukacije novih voditelja pokriveni su iz sredstava akcije "Gradovi i općine – prijatelji djece".

5. Europska škola socijalne pedijatrije

U Zagrebu je u Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ od 16. do 18. lipnja 2016. održana 5. Europska škola socijalne pedijatrije na kojoj su se uz predavanja domaćih stručnjaka našli i predavači iz Europe. U organizaciji Međunarodnog društva za socijalnu pedijatriju (International Society for Social Pediatrics and Child Health), Europske mreže gradova prijatelja djece (European Network Child Friendly Cities), Središnjeg koordinacijskog odbora akcije „Gradovi – općine prijatelji djece“, Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“, Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Centra za zdravlje djece, Hrvatskog društva za preventivnu i socijalnu pedijatriju te Saveza društava Naša djeca Hrvatske ovogodišnja Škola pod nazivom „Dijete u gradu“ bavila se temom gradova prijatelja djece. Uvodno predavanje održao je prof. Josip Grgurić, a zatim su uslijedila predavanja ostalih stručnjaka iz područja pedijatrije, zdravstva i prava djece. Luis Martin Alvarez održao je predavanje o zdravlju djeteta u promjenjivom gradskom kontekstu viđenom od strane socijalnog pedijatra, dok je profesor Jan Van Gils govorio o važnosti igre i mobilnosti za zdravlje djeteta. Profesor Milivoj Jovančević okupljenima je održao predavanje o utjecaju kemijskih toksina na razvoj i rast djeteta, a prof. Aida Mujkić nastavila je s temom o sigurnosti i zaštiti djece. Zadnje predavanje prvog dana Škole održala je Pravobraniteljica za djecu, gospođa Ivana Milas Klarić koja je govorila o povećanoj svijesti o pravima djece na sudjelovanje u pitanjima zajednice, nakon čega je uslijedila stručna i kvalitetna rasprava. U Palači Dverce za sve je sudionike organiziran koktel dobrodošlice pod pokroviteljstvom grada Zagreba.

Drugog dana Škole, pred auditorijem su se izmijenili predavači koji su fokus svojih predavanja ponajviše stavili na gradove prijatelje djece. Tako je profesor Jan Van Gils predstavio Europsku mrežu Gradova prijatelja djece, dok je Ariene-Matthieue Nougoua, predstavnik UNICEF-a Francuske predstavila francuski model akcije Gradovi, odnosno Departmani prijatelji djece te približila rad UNICEF-a Francuske. Na tome tragu, svoje je predavanje održala i Lucia Losoviz Adani, predstavnik UNICEF-a Španjolske koja je okupljenima prikazala španjolski model provođenja akcije. Profesorica Aida Salihagić

Kadić svojim je predavanjem svim prisutnima približila rad Saveza društava Naša djeca Hrvatske te govorila o postignućima i izazovima hrvatske akcije „Gradovi i općine prijatelji djece“. Mr. sc. Zrinka Ristić Dedić iz Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu predstavila je metodologiju istraživanja evaluacije akcije „Gradovi i općine – prijatelji djece“ dok je dr.sc. Ivana Jeđud Borić s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta održala predavanje na temu ostvarivanja prava djece na aktivno sudjelovanje kroz akciju „Gradovi i općine prijatelji djece“. Zadnje predavanje toga dana održala je profesorica Selma Šogorić koja je govorila o zdravim gradovima. Drugog dana Škole organizirano je i studijsko putovanje pod pokroviteljstvom Krapinsko-zagorske županije. Zainteresirani su posjetili grad Zabok – grad prijatelj djece, gdje je domaće i strane goste pozdravila zamjenica gradonačelnika grada Zaboka, gospođa

Nevenka Gregurić, a prisutnima su se obratile i zamjenica župana Krapinsko-zagorske županije, gospođa Jasna Petek i predsjednica Društva Naša djeca Zabok i Koordinacijskog odbora akcije Zabok – grad prijatelj djece, gospođa Sonja Borovčak. Mnogobrojne akcije Koordinacijskog odbora grad Zabok – prijatelj djece i programe DND-a Zabok sudionicima Škole predstavila je tajnica DND-a Zabok, Jasenka Borovčak.

Treći su dan Škole nastavljena predavanja na kojima je Mirela Šentija Knežević, viša stručna savjetnica iz Gradskog ureda za zdravstvo predstavila program za promicanje i unapređenje dojenja na području grada Zagreba. Jasenka Borovčak, tajnica DND-a Zabok i Snježana Krpes, tajnica Saveza društava Naša djeca Hrvatske predstavile su projekt „Zdravo i fino“ dok je Ivan Tancabel govorio o aktivnoj dječjoj participaciji u gradu Opatiji – gradu prijatelju djece. Doktor Sven Pal, iz Opće bolnice Čakovec održao je predavanje o racionalnoj upotrebi antibiotika i važnosti rane edukacije djece o toj temi, a o fizičkoj aktivnosti vrtičke i predškolske djece koja žive u urbanim sredinama govorila je Iris Sečen, stručna suradnica logopedinja iz Dječjeg vrtića Radost iz Jastrebarskog. Teodora Not iz Centra za rehabilitaciju Zagreb – podružnica Slobodština predstavila je programe svoje institucije i govorila o dječjim pravima djece s teškoćama u razvoju, dok je mr. Amra Mehmedbegović-Živanović iz Zavoda za javno zdravstvo SBK-a iz BiH govorila o zdravstvenim rizicima djece i mladih na području općine Travnik. Tijekom tri dana Škole izmijenjena su mnogobrojna iskustva i ideje, prikazani primjeri dobre prakse te su otvorene neke nove teme i iznjedrila su neka buduća partnerstva. 5. Europsku Školu socijalne pedijatrije podržali su grad Zagreb, Ured UNICEF-a u Hrvatskoj, Turistička zajednica grada Zagreba, grad Zabok i Krapinsko-zagorska županija.

Znanstveno-stručni skup „Dijete, knjiga i novi mediji“

Znanstveno stručni skup „Dijete, knjiga i novi mediji“ održan je u Splitu 22. i 23. rujna u organizaciji Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu i Saveza društava Naša djeca Hrvatske. Skup je započeo svečanim otvorenjem u četvrtak, 22.09., a otvorila su ga djeca iz Dječjeg foruma „Splitska dica“ i Dječjeg gradskog vijeća Grada Splita. Nakon toga prisutne su pozdravili dekan Filozofskog fakulteta Split, prof. dr. sc. Aleksandar Jakir, Snježana Krpes, tajnica Saveza DND, pročelnica Odsjeka za rani i predškolski Filozofskog fakulteta u Splitu i predsjednica Savjeta skupa, Ivon Hicela, pročelnica Odsjeka za učiteljski studij Jadranka Nemeth – Jajić, Anđelka Visković, viša savjetnica gradonačelnika-specijalist za obrazovanje te gospođa Ana Babić ispred Ureda dječje pravobraniteljice Split. Učenici osnovne škole Manuš pod vodstvom Lade Režić i Tončija Mihovilovića su sudionike pozdravili pjesmom i igrokazom.

Diana Zalar, izv. prof. dr. sc. Učiteljskog fakulteta u Zagrebu održala je uvodno predavanje na temu „Leptira umjesto lektire (Potpomažu li novi mediji čitanje ili mu odmažu?)“. Nakon uvodnog predavanja predstavljeni su priručnici „Izvanastavne aktivnosti u suvremenoj školi“ i „Mjerila ocjenjivanja u razrednoj nastavi“, izdavač Školska knjiga Zagreb.

Skup je nastavljen u poslijepodnevним satima predavanjima znanstvenika, profesora, nastavnika i odgojitelja u dvije sekcije na teme korištenja problemske slikovnice, čitalačkog izbora i navika djece, ranog poučavanja pisanja, utjecaja književnosti na emocionalni razvoj djeteta, školska lektira, predčitačke vještine djece predškolskog odgoja, te uporaba udžbenika i multimedije u nastavi. U petak su predstavljeni prikazi rezultata Erasmus Plus projekta Boys reading, a održana je i predstava „Priča o jednom mačku“ lutkarske družine iz Blata na Korčuli, „Cukarin“ i predstavljanje istoimene knjige u izdanju Društva Naša djeca Koprivnica. Završna predavanja održale su Anđelka Visković na temu **Web stranica „Grad Split-prijatelj djece“** te „Medijsko osnaživanje roditelja i djece za medijsku pismenost“

Gorane Dojčinović iz Ureda UNICEF-a za Hrvatsku i Gordane Simonović iz Agencije za elektroničke medije. Skup je zatvorila izv. prof. dr. sc. Jadranka Nemeth-Jajić.

Na skupu je prisustvovalo stotinjak djelatnika iz sustava ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, djelatnici iz sustava osnovnog odgoja i obrazovanja, knjižnica, sveučilišni nastavnici i znanstvenici, koji su izrazili veliko zadovoljstvo održanim skupom. Zbornik radova sa skupova objavljen je te će biti dostavljen svim sudionicima skupa.

10. Susret Gradova i općina – prijatelja djece u Ogulinu

U subotu 1. listopada 2016. godine u Ogulinu je održan jubilarni 10. Susret Gradova i općina – prijatelja djece. U Ogulinu se okupilo 26 delegacija iz gradova i općina prijatelja djece iz cijele Hrvatske, te tristotinjak sudionika – djece i odraslih, izvođača, volontera i volonterki, predavača i organizatora 10. Susreta. Koordinacijski odbor akcije „Grad Ogulin – prijatelj djece“, Društvo Naša djeca Ogulin i Savez društava Naša djeca Hrvatske (Središnji koordinacijski odbor akcije „Gradovi i općine – prijatelji djece“), uz pokroviteljstvo Grada Ogulina, pripremili su za sudionike Susreta bogat program, a tema ovogodišnjeg Susreta bila je „Odgoj i obrazovanje u zavičaju Ivane Brlić Mažuranić“. U ime domaćina skup su pozdravile predsjednica DND Ogulin Ljiljana Kaurić, ispred Središnjeg koordinacijskog odbora „Grad Ogulin – prijatelj djece“ Anđelka Salopek te gradonačelnik Ogulina Jure Turković. Sudionicima se ispred UNICEF-a obratio prof. dr. sc. Josip Grgurić, a ispred Središnjeg koordinacijskog odbora akcije „Gradovi i općine – prijatelji djece“ prof. dr. sc. Aida Salihagić Kadić koja je ujedno okupljenima i predstavila presjek svih dosadašnjih Susreta. Nakon svečanog otvaranja odrasli sudionici Susreta prisustvovali su predavanju „Nacionalni kurikulum za obavezno obrazovanje u Hrvatskoj i europska iskustva“ kojim je prof. dr. sc. Branislava Baranović, ravnateljica Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu, otvorila okrugli stol za odrasle. Nakon uvodnog izlaganja, održano je i predavanje na temu „250 godina školstva u Ogulinu“ te su predstavljeni primjeri dobre prakse izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece iz područja zdravlja, prevencije, aktivnog dječjeg sudjelovanja i odgoja za volontiranje koordinacijskih odbora Akcije iz Čakovca, Opatije i Zaboka. Završno su se svim prisutnima obratili i vijećnici Dječjeg gradskog vijeća grada Ogulina. U sklopu susreta postavljena je i izložba „250 godina školstva u Ogulinu“. Za djecu su organizirane četiri kreativno zabavne radionice pod nazivima Priče iz davnine (voditelj Zdenko Bašić), Što ima novo u svemiru (voditelj Rajko Sušanj), Ogulin – kolijevka hrvatskog planinarstva s radionicom GSS-a Ogulin (voditelji Zdravko Puškarić i Branimir Vučković) te radionica Glasovi u bajci (voditeljica Slađana Kramarić). Nakon radionica za svu djecu i odrasle organiziran je i turistički obilazak bajkovitim Ogulinom, šetnja do Đulinog ponora i nezaobilazan posjet Ivaninoj kući bajke.

Naj-akcija

Dana 12. rujna 2016. na internetskim stranicama Saveza objavljen je poziv s kriterijima Natječaja za Naj-akciju 2016. Od svakog se grada i općine, koji sudjeluje u akciji Gradovi i općine – prijatelji djece, očekuje da u okviru svoje ukupne planirane godišnje aktivnosti odabere, osmisli i provede novu aktivnost, koju u toj godini ocijeni najpotrebnijom i najkorisnijom za djecu. Nakon provedene akcije, G/O dostavlja njezin opis i rezultate Središnjem koordinacijskom odboru koji imenuje posebno Stručno povjerenstvo za vrjednovanje pristiglih akcija.

Na osnovu rada Povjerenstva, Središnji KO dodjeljuje javno društveno priznanje u obliku posebne Povelje ili Pohvale za najoriginalnije lokalne akcije za dotičnu godinu. Dobivanje Povelje/Pohvale donosi i dodatnu vrijednost pri konačnom ocjenjivanju za dodjelu prestižne natpisne ploče da je dotični grad/općina – prijatelj djece ili za očuvanje već dobivenog statusa „prijatelj djece“. Godine 2016. gradovi i općine prijavili su ukupno 48 Naj-akcija od kojih je Povelje za uzorno provedenu Naj-akciju 2016. dobilo 25 gradova i općina, a Pohvale za uspješno provedene Naj-akcije dobilo je 23 grada, odnosno općine na Savjetovanju Akcije „Gradovi i općine – prijatelji djece“.

Savjetovanje Akcije „Gradovi i općine – prijatelji djece“

U organizaciji Središnjeg koordinacijskog odbora akcije „Gradovi i općine – prijatelji djece“ 22. studenog 2016. u Starogradske vijećnici Skupštine Grada Zagreba održano je svečano godišnje Savjetovanje koordinatora akcije „Gradovi i općine – prijatelji djece“. Savjetovanje je otvorila predsjednica Saveza društava Naša djeca Hrvatske i Središnjeg koordinacijskog odbora akcije „Gradovi i općine – prijatelji djece“, prof. dr. sc. Aida Salihagić Kadić. Istaknula je kako ova akcija ima istaknuto mjesto u Hrvatskoj kao i na međunarodnom planu te se već godinama svrstava u tri najbolja

europska programa gradovi prijatelji djece. Skup su, naravno, pozdravila i djeca te je Hana Kadić, u ime svojih kolega iz 3. a razreda OŠ Ivana Gorana Kovačića iz Zagreba, pročitala pjesmicu koju su napisali pod vodstvom učiteljica Mirne Butorac i Marije Radić, dok je ispred djece Dječjeg vijeća Vidovec uzvanike pozdravila Ida Puček, a sve prisutne su svojim recitalom „Volim Vidovec“ oduševili Niko Šimek i Lovro Hleb. Nakon nastupa djece, uzvanicama su se obratili i dr. sc. Andrija Mikulić, predsjednik Skupštine grada Zagreba, ispred Ureda Pravobraniteljice za djecu, skup je pozdravila njezina zamjenica gospođa Maja Gabelica Šupljika, zatim Valentina Otmačić, predstojnica Ureda UNICEF-a te u ime gradonačelnika grada Zagreba, mr. sc. Katarina Milković, pomoćnica pročelnika za odgoj i obrazovanje Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i sport.

Posebnost ovogodišnjeg Savjetovanja je i to što se održalo pod pokroviteljstvom predsjednice RH, gospođe Kolinde Grabar-Kitarović koja se obratila video-porukom te u njoj istaknula da je sretna što djeca u Hrvatskoj imaju prilike odrastati u gradovima i općinama-prijateljima djece. Djeca i njihovi glasovi vodila su i obveza za cijelo čovječanstvo, istaknula je predsjednica, te podržala hvalevrijednu akciju „Gradovi i općine – prijatelji djece“ i kampanju 17 globalnih ciljeva za održivi razvoj. Glavnu temu Savjetovanja „17 globalnih ciljeva za održivi razvoj“ izložila je predstojnica Ureda UNICEF-a, gospođa Valentina Otmačić. Ivan Tancabel iz Dječjeg vijeća Opatija predstavio je radionicu „Kakav ćemo ostaviti svijet djeci – vremenska kapsula“, a organizator kampanje 17 globalnih ciljeva Savez društava Naša djeca Hrvatske i javno je zahvalio brojnim domaćim stručnjacima i djeci iz OŠ Ivana Gundulića iz Zagreba na realizaciji 17 video-uradaka kampanje na teme globalnih ciljeva.

Treći dio Savjetovanja bavio se domaćim i međunarodnim aktualnostima vezanim uz akciju „Gradovi i općine – prijatelji djece“, novoj Strategiji o dječjoj participaciji u EU i projektu „Županije – prijatelji djece“. Pregled novih tema, saznanja i zaključaka s 8. Međunarodne konferencije „Dijete u gradu“ održane 7.-9.11.2016. u Ghentu predstavio je prof. Josip Grgurić. Katija Knežević iz Dječjeg gradskog vijeća Opatija ukratko nam je predstavila prijedlog nove Strategije o dječjoj participaciji u Europskoj uniji, u čijoj je izradi i sama sudjelovala, a dopredsjednica Saveza društava Naša djeca Hrvatske, gospođa Sonja Borovčak prisutnima je približila projekt „Županija – prijatelj djece“. Ovaj dio skupa završen je tradicionalnim romskim plesom kojeg su izvela djeca iz Romske plesne skupine OŠ Braća Radić iz Koprivnice.

U svečanom dijelu Savjetovanja proglašene su najuspješnije „Naj-akcije“ za 2016. Ove godine gradovi i općine prijavili su ukupno 48 Naj-akcija od kojih je Povelje za uzorno provedenu Naj-akciju 2016. dobilo 25 gradova i općina, a Pohvale za uspješno provedene Naj-akcije dobilo je 23 grada, odnosno općine. Najsvečaniji dio Savjetovanja bilo je proglašenje novih gradova i općina prijatelja djece koji su

se kandidirali u 2016. godini, a zaslužili su ih: Bedekovčina, Bjelovar, Crikvenica, Čabar, Fužine, Kanfanar, Samobor, Sveti Križ Začretje i Zlatar Bistrica.

Projekt „Županije – prijatelji djece“

Sukladno odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi i potrebom promicanja dobrobiti djece na lokalnoj i regionalnoj razini, Hrvatska zajednica županija i Savez društava „Naša djeca“ Hrvatske 17. prosinca 2015. godine potpisali su Sporazum o podršci i partnerstvu na provedbi projekta „Akcija gradovi i općine – prijatelji djece – Županije – prijatelji djece“. Projektom „Županije – prijatelji djece“ nastoji se poticati županije da u svojim zakonskim nadležnostima promiču i potiču zaštitu svekolikih prava djece sukladno zakonima Republike Hrvatske, poveljama Europske unije i konvencijama Ujedinjenih naroda. U rujnu 2016. godine pripremljen je Prijedlog Sporazuma o suradnji i partnerstvu na projektu „Županija – prijatelj djece“ i dostavljen svim županijama na prihvaćanje. Cilj je prihvaćanja Sporazuma omogućiti potpunije i brže ostvarenje prava i potreba djece priznatih Konvencijom UN-a o pravima djeteta te poticati stvaranje zajednica i društva prijatelja djece. Sve to usmjereno je mobilizaciji županija, gradova i općina u podizanju kvalitete života djece. U Projekt se u 2016. godini uključilo 6 županija: Virovitičko-podravska, Krapinsko-zagorska, Primorsko-goranska, Zagrebačka, Varaždinska i Međimurska županija (Odluka za Međimursku županiju potpisana 2016., a dostavljena 2017. godine). Svečano potpisivanje Sporazuma u nazočnosti predsjednice Saveza DND-a Hrvatske, gospođe Aide Salihagić Kadić i dopredsjednica Saveza DND-a Hrvatske, gospođe Sonje Borovčak i gospođe Sanje Škorić te predstavnika županijskih dužnosnika obavljene su u Krapinsko-zagorskoj i Primorsko-goranskoj županiji 2016. godine.

Projekt „Jačanje kapaciteta lokalnih zajednica za ostvarivanje prava djeteta“

Kako bi snažnije podržali gradove i općine u nastojanjima da djeci osiguraju kvalitetnu okolinu i podršku zajednice, Savez društava „Naša djeca“ i UNICEF sklopili su početkom listopada 2016., jednogodišnji sporazum o suradnji. Sporazum je u ime Saveza društava „Naša djeca“ potpisala prof. dr.sc. Aida Salihagić Kadić, predsjednica Saveza, a u ime UNICEF-a predstojnica Ureda Valentina Otmačić. Cilj suradnje Saveza društava „Naša djeca“ i UNICEF-a je osnaživanje lokalnih zajednica kako bi svako dijete moglo ostvariti svoja prava. Poštivanje dječjih prava odraz je zrelosti i odgovornosti svake lokalne zajednice. Zato je u

2016. započeo velik posao na unapređenju metodologije kojom se analizira stanje dječjih prava u pojedinoj zajednici te izgradnji novih mogućnosti za suradnju na lokalnoj i regionalnoj razini. Sve kako bi djeca u Hrvatskoj mogla iskoristiti svoje potencijale i na tom putu imati punu podršku zajednice u kojoj odrastaju.

Konferencija „Uloga županija u stvaranju zajednica prijatelja djece“

Dana 7. prosinca 2016. godine održana je konferencija Uloga županija u stvaranju zajednica prijatelja djece u Velikoj galeriji Grada Zaboka. Konferencija je organizirana u okviru projekta: „Jačanje kapaciteta lokalnih zajednica za ostvarivanje prava djeteta“ kojeg vode Savez društava Naša djeca Hrvatske i Ured UNICEF-a za Hrvatsku. Ovu su konferenciju podržali Krapinsko-zagorska županija, Grad Zabok i Hrvatska zajednica županija. Konferencija je okupila 75-ero sudionika – djece i odraslih, brojne stručnjake iz 13 županija i Grada Zagreba, iz županijskih upravnih odjela, centara za socijalnu skrb, domova zdravlja, policijskih uprava, županijskih bolnica, dječjih vrtića, osnovnih škola, sportskih saveza, gradova i općina, volonterskih centara te nevladinih udruga za djecu i mlade. U središnjem dijelu

konferencije se kroz tematska predavanja, pokušalo odgovoriti na pitanje i prezentirati model postizanja kvalitetne regionalne skrbi i usluga za djecu na regionalnoj razini. Tematski je dio započeo izlaganjem pod nazivom „Uloga regionalnih i lokalnih vlasti u uspostavi zajednica prijatelja djece“ koje je održao prof.dr.sc. Josip Grgurić, osnivač i počasni predsjednik Hrvatskog društva za preventivnu i socijalnu pedijatriju i član Središnjeg koordinacijskog odbora Akcije „Gradovi i općine – prijatelji djece“. Okvirne kriterije projekta „Županija-prijatelj djece“ predstavila je gospođa Sonja Borovčak, voditeljica Radne skupine za izradu kriterija

projekta „Županija – prijatelj djece“. Mr.sc. Jasna Petek, zamjenica župana Krapinsko-zagorske županije, predstavila je „Ulaganja i skrb za djecu u Krapinsko-zagorskoj županiji“ s osvrtom na strateški plan ulaganja u djecu, dječju participaciju, socijalnu skrb za djecu, usluge u zajednici i razvoj ljudskih

potencijala. Ujedno je predstavila i temu „Kako do kvalitetne skrbi i usluga za djecu i s djecom u županijama“ s primjerima dobre prakse u Krapinsko-zagorskoj županiji. Doc.dr.sc. Rajko Fureš govorio je o Ranom razvoju djece kroz promicanje dojenja. Gospođa Jasenka Borovčak, tajnica DND-a Zabok i djeca iz DGV-a Zabok predstavila su nam rad jedne nevladine udruge u gradu Zaboku u temi pod nazivom Uloga programa Društva Naša djeca Zabok u jačanju kapaciteta zajednice za podršku djece i ostvarivanje njihova prava na sudjelovanje. Ukratko predstavivši rad i postignuća Društva kao i suradnju s gradskim, županijskim i civilnim institucijama, ispričali su nam kako su ostvarili par uspješnih projekata s djecom i za djecu. Nakon ovih izlaganja uslijedila je rasprava s osvrtima sudionika. Predstavnici Saveza i UNICEF-a obvezali su se ostvariti prijedloge djece i njihove poticaje na suradnju djece i odraslih. Organizatore je zanimalo jesu li predloženi modeli potaknuli sudionike na razmišljanje s kojim se institucijama povezati u vlastitim županijama te su pozvali sudionike da im svoje prijedloge dostave elektronskim putem. Prim.mr.sc. Marija Čatipović u ovom je dijelu predstavila inicijativu „Bjelovarsko-bilogorska županija – prijatelj dojenja“ kao primjer brige za rani razvoj djece u toj županiji.

Kampanja 17 globalnih ciljeva za održivi razvoj

U okviru akcije „Gradovi i općine-prijatelji djece“ Savez društava Naša djeca Hrvatske tijekom 2016.

godine (a nastavljajući i u 2017. godini) sudjeluje u Razvojnoj Agendi 17 globalnih ciljeva za održivi razvoj usvojenoj na Summitu o održivom razvoju, održanom 25. rujna 2015. godine. Države članice Ujedinjenih naroda usvojile su Program održivog razvoja do 2030. godine, koji sadrži 17 Ciljeva održivog razvoja s ciljem iskorjenjivanja siromaštva, borbe protiv neravnopravnosti i nepravde i rješavanja pitanja klimatskih promjena do 2030. godine.

Čelnici zemalja ističu da se globalni ciljevi za sljedećih 30 godina ne odnose samo na zemlje u razvoju i siromašne zemlje, već da su one obveza i odgovornost svih

zemalja u suzbijanju nejednakosti, siromaštva, neravnopravnosti i odgovora na klimatske promjene i održivi razvoj općenito.

Savez DND-a prepoznao je takav globalan Program održivog razvoja kao izuzetno važan i vrijedan jer promiče i stvaranje održivih vrijednosti za djecu te bolji položaj djece u društvu. Stoga se odlučio na aktivno zagovaranje Programa kroz svoje promotivne aktivnosti kako bi se svijest o njegovoj vrijednosti proširila i na prostore RH.

17 GLOBALNIH CILJEVA

1. Iskorjenjivanje siromaštva
2. Iskorjenjivanje gladi
3. Zdravlje i dobrobit
4. Kvalitetno obrazovanje
5. Rodna ravnopravnost
6. Pitka voda i higijenski uvjeti
7. Dostupna i čista energija
8. Dostojanstven rad i gospodarski rast
9. Industrija, inovacije i infrastruktura
10. Smanjenje nejednakosti
11. Održivi gradovi i održive zajednice
12. Odgovorna potrošnja i proizvodnja
13. Odgovor na klimatske promjene
14. Život ispod vode
15. Život na kopnu
16. Mir, pravda i snažne institucije
17. Partnerstvo za sve ciljeve

U okviru ove kampanje realizirano je 17 promotivnih video-spotova u kojima su brojni stručnjaci i ugledne osobe iz svojih područja, kao i učenici iz OŠ Ivana Gundulića iz Zagreba apelirala svojim izjavama da budemo odgovorni prema sebi i drugima i sačuvamo ovaj planet za buduće generacije te stvaramo prijateljske i održive zajednice. Kampanju su podržali brojni stručnjaci, državni uredi, domaće i međunarodne organizacije, udruge, ustanove i partneri. Snimljeni video spotovi su putem mrežnih stranica Saveza, Društava Naša djeca te koordinacijskih odbora akcije „Gradovi i općine-prijatelji djece“ promovirani u široj javnosti, a kampanja je i vrlo dobro medijski popraćena. Završetak ovog dijela kampanje održan je na tradicionalnom godišnjem Savjetovanju gradova i općina – prijatelja djece povodom Dana Konvencije UN-a o Zagrebu, uz pokroviteljstvo predsjednice RH gospođe Kolinde Grabar-Kitarović.

Svi promotivni spotovi snimljeni su na DVD te dostavljeni Društvima Naša djeca te Dječjim vijećima, a u 2017. godini najavljeni su i Naj-projekti Dječjih vijeća na temu globalnih ciljeva.

Svi snimljeni filmovi mogu se preuzeti na: <http://www.savez-dnd.hr/category/globalni-ciljevi-za-odrzivi-razvoj-do-2030/>

Koordinatorice aktivnosti u Savezu DND-a Hrvatske: Lana Kassim i Manuela Kranjec.

Terenska edukacija, promotivne, medijske i publikacijske aktivnosti o akciji G/O – prijatelji djece

Dana 30. kolovoza 2016. u prostoru općine Bedekovčina susreli su se predstavnici koordinacijskih odbora akcije „Gradovi i općine prijatelj djece“ iz tri zagorske lokalne jedinice, a koje su kandidati za ocjenjivanje za dobivanje statusa ove godine: Općina Bedekovčina, Sveti Križ Začretje i Zlatar Bistrica. Na sastanku su bile i predstavnice Središnjeg koordinacijskog odbora akcije i Saveza društava Naša djeca Hrvatske: Sonja Borovčak, dopredsjednica Saveza DND, predsjednica KO Zabok-prijatelj djece i DND Zabok te voditeljica radne skupine „Županija – prijatelj djece“, zatim Jasenka Borovčak, članica ocjenjivačkih timova i Snježana Krpes, koordinatorica Akcije u Savezu DND. Gradovima i općinama pojašnjeno je kako što točnije popuniti podatke jer tek 80% postignutih bodova omogućava kandidaturu i izvid ocjenjivačkog povjerenstva. Održano je niz radnih sastanaka s predstavnicima koordinacijskih odbora akcije prilikom pripreme ocjenjivanja i kandidatura budući da je u 2016. čak 11 gradova i općina prijavilo kandidature za ocjenjivanje i dobivanje statusa grad/općina-prijatelj djece.

ostvarivanje prava djeteta). Newsletterom Saveza vijesti o ovoj i drugim akcijama dostavljane su građanima prijavljenim putem internetske stranice.

Koordinatorica aktivnostima Središnjeg KO-a Akcije: Snježana Krpes, tajnica Saveza i Iva Mandić, koordinatorica projekta „Jačanje kapaciteta lokalnih zajednica u ostvarivanju prava djeteta“.

Promotivni materijali o akciji „Gradovi i općine – prijatelji djece“

Kako bi se za akciju „Gradovi i općine – prijatelji djece“ senzibilizirali i informirali njezini izravni korisnici (111 lokalnih koordinacijskih odbora, s više od 1500 članova), kao i sudionici u Akciji (odrasli i djeca) iz njihovih lokalnih zajednica (više od 15 000 izravnih i neizravnih korisnika), kao i mediji, u okviru godišnjih aktivnosti Središnjeg KO-a vrlo je važna aktivnost izdavanja raznog promotivnog materijala: glasnika, raznih publikacija te ažuriranje i održavanje mrežnih stranica Saveza s informacijama i izvješćima iz gradova i općina, koji sudjeluju u Akciji pod rubrikom „Riječju i slikom iz gradova i općina“.

Sav promocijski materijal u većim količinama dijeljen je sudionicima Savjetovanja te tijekom godine distribuiran u gradove i općine koji sudjeluju u Akciji, tako da su sredstva Grada Zagreba udjelom korištena i u tim troškovima. Navedene aktivnosti vrlo dobro su popratili i mediji. Kampanja 17 globalnih ciljeva predstavljena je u više navrata u emisijama Eko-zona HRT-a, a predstavnici Akcije i učenici OŠ Ivana Gundulića bili su gosti u emisiji Dobro jutro, Hrvatska gdje je predstavljen i DVD sa svim spotovima kampanje. Svečano Savjetovanje akcije „Gradovi i općine-prijatelji djece“ popratila je, također, Hrvatska televizija, Hrvatski radio, TV Jabuka, TV Mreža, Radio kaj, Radio Antena Zagreb. Aktivnosti Akcije prenijeli su brojni lokalni portali i radijske i televizijske kuće.

Evaluacija akcije „Gradovi i općine – prijatelji djece“

Evaluacija se provodi na nekoliko načina:

- Analizom i praćenjem Središnjeg koordinacijskog odbora Akcije ostvarenosti rezultata aktivnosti u odnosu na planirane aktivnosti iz Programa aktivnosti za 2016.
- Kvalitetom komunikacije Središnjeg KO-a s lokalnim koordinacijskim odborima kroz njihove izvještaje o ostvarenim lokalnim aktivnostima, u skladu s njihovim izvedbenim planovima.
- Brojem novo uključenih gradova i općina u Akciju (tijekom 2016. uključilo se je 5 novih gradova i općina, ukupno do kraja 2016. u Akciju je uključeno 112 gradova i općina u Hrvatskoj)
- Brojem novoproglašanih gradova i općina prestižnim statusom grad/općina-prijatelje djece (u 2016. ocijenjeno je i proglašeno novih 9 gradova i općina-prijatelja djece, trenutno ih je u Hrvatskoj 60.)
- Odazivom korisnika odraslih sudionika i djece na javnim događanjima vezanim uz Akciju.
- Brojem osmišljenih, provedenih i prijavljenih Naj-akcijama za djecu u gradovima i općinama.
- Brojem prenesenih informacija o Akciji i promocijom Akcije u javnosti (nastupi u medijima, web izvješća, broj posjetitelja na mrežnim stranicama Saveza).
- Umrežavanjem partnera na aktivnostima. Savez DND u širenju i organizaciji navedenih aktivnosti ostvario je izvrsnu suradnju i umrežavanje s partnerima na Akciji: Hrvatskim društvom za socijalnu i preventivnu pedijatriju, Uredom UNICEF-a, Gradom Zagrebom-Gradskim uredom za obrazovanje, kulturu i šport, Gradskom skupštinom Grada Zagreba, Udrugom gradova, Udrugom općina, Hrvatskom zajednicom županija, Osnovnom školom Ivana Gundulića u Zagrebu kao i s 111 lokalnih koordinacijskih odbora akcije „Gradovi i općine-prijatelji djece“ u gradovima i općinama koji sudjeluju u Akciji. U realizaciji video-spotova 17 globalnih ciljeva dobiveno je pokroviteljstvo Ureda Predsjednice RH, a spotovi su realizirani u suradnji s glavnim osobama u više od 20 važnih ureda, institucija, ustanova, domaćih i međunarodnih udruga, agencija, društava, tvrtki koje imaju sjedište i djeluju na području Grada Zagreba.

Izvještaj izradile:

koordinatorica aktivnostima Središnjeg KO-a Akcije: prof. Snježana Krpes, tajnica Saveza i Iva Mandić, projektna koordinatorka u Stručnoj službi Saveza DND Hrvatske.

U Zagrebu, 29. svibnja 2017. godine.